
METODICA PREDĂRII LIMBILOR

INDICAȚII METODICE PRIVIND DESPĂRȚIREA CUVINTELOR ÎN SILABE

DE

G. SCRIDON și OCT. ȘCHIAU

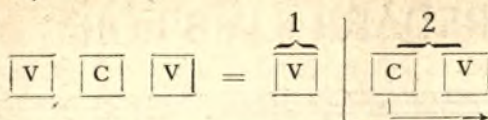
În cadrul lecțiilor de fonetică, elevii fac cunoștință cu noțiuni referitoare la sunete, litere, alfabet, silabă, despărțirea cuvintelor în silabe, ortoepie și ortografie. Dintre acestea, despărțirea cuvintelor în silabe este legată direct de scrierea corectă a limbii române. Ea trebuie urmărită cu atenție de profesori, iar explicarea amănunțită a regulilor trebuie să se bazeze pe cunoștințe temeinice de fonetică. În momentul când elevii sînt siguri pe cunoștințele lor în ceea ce privește vocalele și consoanele limbii române și pot distinge cu ușurință cazurile de hiat la vocale, se poate trece la expunerea sistematică a regulilor de despărțire a cuvintelor în silabe. În acest scop li se va arăta elevilor că *i* final neaccentuat, care nu este precedat de nici unul din grupurile consonantice *bl*, *br*, *cl*, *cr*, *dr*, *fl*, *pl*, *pr* și *tr* (adică consoanele *b*, *c*, *d*, *f*, *p*, *t*, urmate de *l* sau *r*), neavînd valoarea unei vocale pline, nu formează silabă și că *din punct de vedere al despărțirii cuvintelor în silabe* diftongii și triftongii au valoarea unei singure vocale¹.

Credem că e bine ca profesorul să explice despărțirea cuvintelor în silabe pornind, în primul rînd, de la poziția consoanelor între vocale:

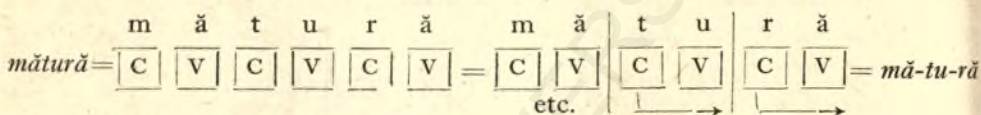
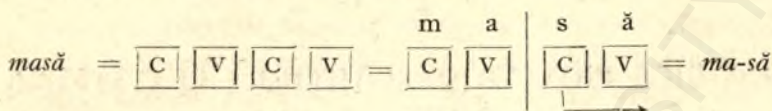
I. O consoană care se află între două vocale trece la vocala următoare, exemplu: *masă*, *tată*, *mătură* se despart *ma-să*, *ta-tă*, *mă-tu-ră*. Această situație poate fi reprezentată grafic în felul următor (reprezentînd fiecare sunet prin-

¹ De aceea și în schemele pe care le vom da în continuarea articolului am notat acest *i* nesilabic cu *v* iar diftongii și triftongii cu un singur *V*.

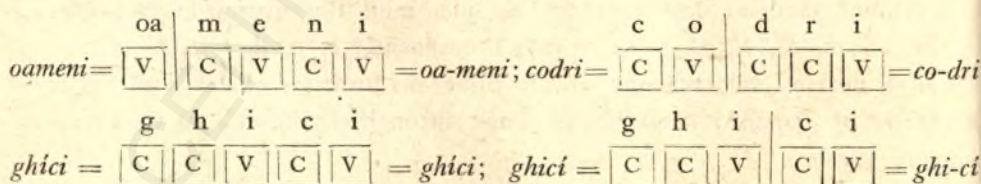
tr-un cerc în care se înscrie litera C = consoană sau V = vocală, după cum e cazul):

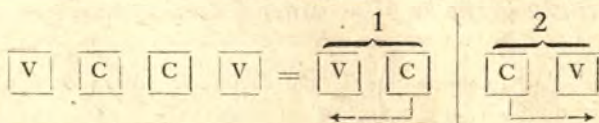
Numărul 1 indică prima silabă, iar numărul 2 silaba a doua; cele două silabe sînt despărțite printr-o linioară verticală. Săgeata ne arată trecerea consoanei la vocala următoare, deci la silaba următoare. Cuvintele de mai sus pot fi reprezentate grafic în felul următor:

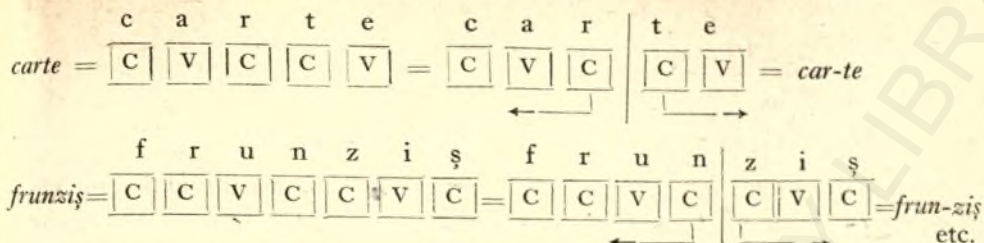
Observație. Fac excepție de la această regulă cuvintele de tipul: *oameni, iepuri, vechi, dibaci, totuși, iarăși* etc. cu *i* final neaccentuat. Elevii despart greșit cuvinte ca: *oameni, iepuri*, în felul următor: *ie-pu-ri, oa-me-ni*. Profesorul trebuie să atragă atenția elevilor asupra acestor cazuri, reamintindu-le cele discutate în introducere la lecția despre despărțirea cuvintelor în silabe. Pentru a le sugera mai bine deosebirea dintre *-i* nesilabic și *-i* plenison, elevii vor fi îndrumați să repete de mai multe ori pronunțarea paralelă a unor cuvinte *oameni — membri, iepuri — cōdri, ghici* (pers. a 2-a imperativ) — a *ghici* etc. Credem că în felul acesta ei își vor marca deosebirea, fiind ajutați de pronunțare în corecta despărțire a acestor cuvinte în silabe. Este bine ca în aceste cazuri profesorul să completeze explicațiile sale cu scheme de tipul:

II. Cînd avem două consoane alăturate, între două vocale, de obicei prima consoană aparține silabei întii, iar a doua, celei următoare: *carte, gleznă, frunziș, cîrlan* etc. se despart *car-te, glez-nă, frun-ziș, cîr-lan*; graficul va arăta astfel:

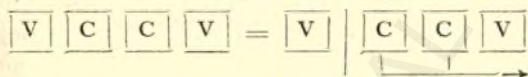

Cuvintele luate ca exemplu se reprezintă grafic în felul următor:

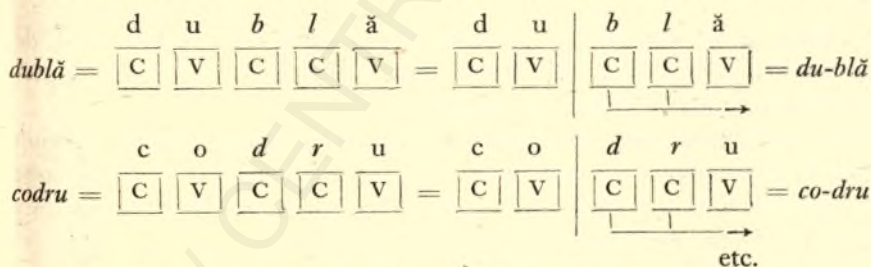

Observație. Fac excepție de la această regulă cuvintele în care între două vocale se află consoanele *b, d, g, v, p, t, c, f* urmate de *l* sau *r*. În aceste cazuri, amîndouă consoanele se alătură vocalei ce le urmează. De exemplu: *dublă, codru, suflet* se despart *du-blă, co-dru, su-flet*. Grafic, această primă excepție se reprezintă astfel:

b
sau
d
g
v
p
t *r*
c sau
f *l*

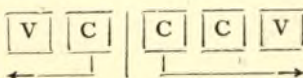

Cuvintele citate vor fi reprezentate grafic în felul următor:

III. Dintr-un grup de trei sau mai multe consoane alăturate așezate între două vocale, prima consoană trece la vocala precedentă, iar celelalte la vocala următoare: *compresor, complement, castravete* se despart în felul următor: *com-pre-sor, com-ple-ment, cas-tra-ve-te*.

Această regulă o putem reprezenta grafic în felul următor:

Graficul cuvintelor va fi următorul:

c o m p r e s o r

compresor = $\boxed{C} \boxed{V} \boxed{C} \boxed{C} \boxed{C} \boxed{V} \boxed{C} \boxed{V} \boxed{C} =$

c o m | p r e | s o r

$\boxed{C} \boxed{V} \boxed{C} \mid \boxed{C} \boxed{C} \boxed{V} \mid \boxed{C} \boxed{V} \boxed{C} = \textit{com-pre-sor}$

Observație. a) Fac excepție cuvintele în care întâlnim grupurile *ct*, *ct*, *pt* precedate de consoane. În astfel de cuvinte *c* sau *p* se alătură consoanei precedente: *punctuație*, *conjunție*, *somptuos* se despart *punc-tu-a-ți-e*, *con-junc-ți-e*, *somp-tu-os*. Reprezentarea grafică:

c | t/ț | p | t

$\boxed{V} \boxed{C} \boxed{C} \mid \boxed{C} \boxed{V} \text{ sau } \boxed{V} \boxed{C} \boxed{C} \mid \boxed{C} \boxed{V}$

p u n c t u a ț i e

punctuație = $\boxed{C} \boxed{V} \boxed{C} \boxed{C} \boxed{C} \boxed{V} \boxed{V} \boxed{C} \boxed{V} \boxed{V} =$

p u n c | t u | a | ț | i | e

$\boxed{C} \boxed{V} \boxed{C} \boxed{C} \mid \boxed{C} \boxed{V} \mid \boxed{V} \mid \boxed{C} \boxed{V} \mid \boxed{V} = \textit{punc-tu-a-ți-e}$

b) O excepție este și despărțirea cuvântului *jertfă* = *jert-fă*¹.

IV. La cuvintele compuse trebuie să se țină seama de cuvintele care intră în alcătuirea lor, despărțindu-se fiecare cuvânt component după regulile de mai sus, dar ținându-se, în același timp, seama de cuvintele care sînt unite. Li se va arăta elevilor că în aceste cuvinte se păstrează elementele componente la despărțirea cuvintelor în silabe: *dreptunghi* nu se va despărți *drep-tunghi*, ci *drept-unghi*².

V. În afară de aceste situații, în care ținem seama în primul rînd de poziția consoanelor între vocale, mai avem două cazuri în care trebuie să plecăm de la situația vocalelor alăturate, în hiat:

a) dintre două vocale succesive care nu formează diftong, prima aparține silabei dinainte, iar a doua celei următoare: *su-a-vă*, *con-sti-tu-ți-e*, *di-a-mant*;

b) semivocalele *i* și *u*, aflate între două vocale, trec la silaba următoare: *Gru-ia*, *în-cu-ia*, *plo-uă*, *cu-rea-ua*.

Reprezentare grafică:

s u | a | v ă

a) $\boxed{C} \boxed{V} \mid \boxed{V} \mid \boxed{C} \boxed{V} = \textit{su-a-vă}$

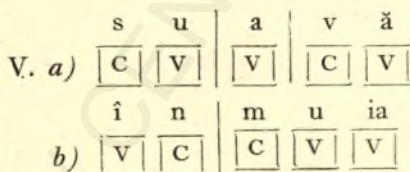
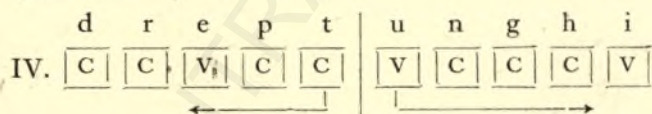
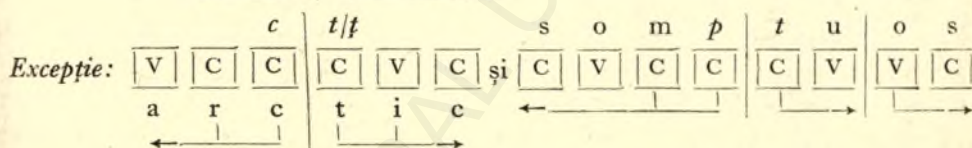
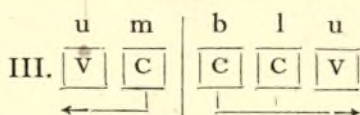
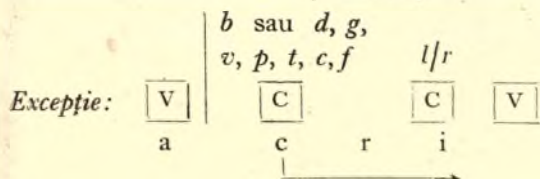
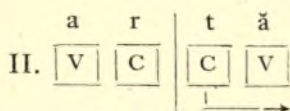
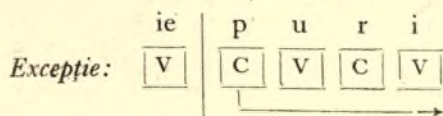
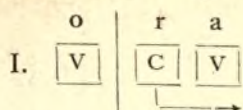
î n | c u | ia

b) $\boxed{V} \boxed{C} \mid \boxed{C} \boxed{V} \mid \boxed{V} = \textit{în-cu-ia}$

¹ Vezi Micul dicționar ortografic, Ed. Acad. R.P.R., 1953, p. 54.

² Vezi și alte exemple date de Micul dicționar ortografic, Ed. Acad. R.P.R., 1953, p. 55: *in-egal*, *ne-stabil*, *sub-liniă*.

Toate regulile despărțirii cuvintelor în silabe pot fi reprezentate într-un grafic centralizator, la sfârșitul lecției, întocmit în colaborare cu elevii:

Ca temă pentru acasă li se poate da elevilor să întocmească grafice ale unor texte ca cel de mai jos:

Turturelele-n tenor
 Și-alte voci măiestre,
 Toate după glasul lor,
 Vor urma după-acest cor
 Fel de fel de-orchestre.
 Coșbuc, Concertul primăverii.

T u r | t u | r e | l e | l e - n | t e | n o r
C V C | C V | C V | C V | C V C | C V | C V C

Ș a l | t e | v o c i | m ă | i e s | t r e
C V C | C V | C V C V | C V | V C | C C V

T o a | t e | d u | p ă | g l a | s u l | l o r
C V | C V | C V | C V | C C V | C V C | C V C

V o r | u r | m a | d u | p - a | c e s t | c o r
C V C | V C | C V | C V | C V | C V C C | C V C

F e l | d e | f e l | d e o r | c h e s | t r e
C V C | C V | C V C | C V C | C C V C | C C V